

**Силабус навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТА
КРИЗОВИХ УМОВАХ»
8932 ОПП «Психологія»
Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини
Спеціальність: С 4 Психологія**

Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти (освітній)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна циклу професійної підготовки
Курс	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	6,5/195
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	Сучасні підходи до розуміння феномену стійкості особистості: психологічної, емоційної, життєвої, професійної; психологічні чинники та складові екстремальних та кризових умов; особливості психологічного реагування на небезпечні умови та психологічні наслідки; складові соціально-психологічного забезпечення діяльності фахівці в екстремальних та кризових умовах; небезпечні явища авіаційної галузі; наслідки негативних чинників та станів на безпеку діяльності фахівців авіаційної галузі безпеки; психологічні засоби, психотехніки самовідновлення; медитаційні та реабілітаційні прийоми здоров'язбереження.
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Знання про вплив та наслідки екстремальних та кризових умов для життя та діяльності, в тому числі в авіаційній галузі, особливості психологічного реагування на умови екстремальності, кризи, небезпеки, невизначеності; психологічні, медитаційні та реабілітаційні техніки відновлення стійкості та психологічного здоров'я.
Чому можна навчитися (результати навчання в сукупності з іншими освітніми компонентами)	(ПРН1) Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно комунікаційних технологій. (ПРН8) Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації. (ПРН9) Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. (ПРН14) Вміти організовувати просвітницькі заходи психологічного спрямування із застосуванням сучасних підходів до підтримки психологічного здоров'я особистості позапрофесійного середовища та у професійному середовищі, що передбачають умови невизначеності, екстремальні та кризові умови авіаційної галузі.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності в сукупності з іншими освітніми компонентами)	1) Інтегральні компетентності: (ІК) Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. 2) Загальні компетентності: (ЗК1) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	<p>(ЗК4) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. (ЗК6) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). (ЗК7) Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>3) Фахові компетентності: (ФК1) Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики. (ФК3) Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та доказові методики і техніки практичної діяльності. (ФК4) Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, консультаційну, психодіагностичну та інші) з використанням науково верифікованих методів та технік. (ФК5) Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. (ФК7) здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. (ФК9) здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. (ФК10) Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.</p> <p>4). Додаткові компетентності: (ФК13) Здатність застосовувати методи психодіагностики, консультування, психокорекції в індивідуальному та груповому форматі з урахуванням специфіки професійної діяльності у різних галузях, в тому числі в авіаційній галузі. (ФК14) Здатність аналізувати роль психологічних чинників при оцінюванні ефективності професійної діяльності в екстремальних, кризових умовах та умовах невизначеності у різних галузях, в тому числі в авіаційній галузі.</p>
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни. Тема 1. Психологічна стійкість як підгрунтя життєтворення професійного шляху. Тема 2. Психологічні характеристики небезпечних умов життя та шкідливих виробничих чинників діяльності. Тема 3. Особливості реагування на екстремальні та кризові ситуації. Тема 4. Кризи професійного становлення, деструкція, професійне вигорання. Тема 5. Особливості соціально-психологічного забезпечення діяльності фахівців в екстремальних та кризових умовах. Тема 6. Бойовий стрес та травма: підходи, прийоми, практики одужання. Тема 7. Психологічна складова професійної поведінки фахівців авіаційної галузі в екстремальних умовах. Тема 8. Роль пізнавальних процесів фахівців авіаційної галузі у безпеці польотів. Тема 9. Значення особистісних характеристик фахівців авіаційної галузі в управлінні негативних впливів. Тема 10. Психологічні особливості роботи (діагностика, профілактика) з суїцидальними намірами. Тема 11. Психологічні засоби підтримки та відновлення працездатності фахівців в екстремальних та кризових умовах. Тема 12. Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях. Тема 13. Психологічні основи тренінгу та корекційної програми. Тема 14. Дискурсивні та проєктивні методи та практики самовідновлення. Тема 15. Реабілітаційні методи збереження психічного та фізичного здоров'я. Тема 16. Медитаційні практики саморегуляції та відновлення психологічного здоров'я.</p>

	<p>Види занять: лекції та практичні заняття.</p> <p>Самостійна робота студентів передбачає підготовку до аудиторних занять (ведення конспекту лекцій, опрацювання матеріалу до практичних занять, підготовка доповідей, проведення теоретичного аналізу літератури та емпіричного дослідження за темою домашньої роботи, вибір психодіагностичних методик, написання тез та статей з проблеми дослідження).</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод (використання мультимедійних презентацій, схем), інтерактивні методи (робота у парах, творчі завдання; практичне застосування психодіагностичного інструментарію, психологічних та реабілітаційних прийомів) тощо.</p> <p>Методи контролю: вибіркового усний, експрес контроль, модульна контрольна робота, реферативна доповідь, доповідь з презентацією, захист домашньої роботи з проблеми дослідження.</p> <p>Форми навчання: очна, заочна.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Знання з основ психології, загальні та фахові знання, отриманні на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівні вищої освіти.</p>
<p>Пореквізити</p>	<p>Знання із цієї дисципліни можуть бути використані при вивченні дисциплін «Організаційна психологія», «Особливості індивідуальної та групової психокорекції в авіаційній галузі», науково-дослідної практики у сфері психології та при написанні кваліфікаційної роботи магістра.</p>
<p>Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ КАІ</p>	<p>Науково-технічна бібліотека КАІ. Репозитарій НТБ КАІ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вашека Т.В., Лич О.М. Позитивне самоставлення та оптимізм як детермінанти життєстійкості студентів в умовах невизначеності. <i>Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій:</i> зб. наук. праць / ред. Л.В. Помиткіна. Київ: МВЦ «Медінформ», 2023. С. 31-36. 2. Гірчук О.В. Роль життєстійкості у збереженні професійного здоров'я. <i>Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій:</i> зб. наук. праць / ред. Л.В. Помиткіна. Київ: МВЦ «Медінформ», 2023. С. 45-48. 3. Ічанська О.М. Складові життєстійкості бортпровідників у контексті ефективності професійної діяльності. <i>Авіаційна та екстремальна психологія у контексті технологічних досягнень:</i> зб. наук. праць / ред. Л.В. Помиткіна. Київ: «Кафедра», 2021. С. 152-155. 4. Лич О.М., Ічанська О., Гірчук О. Пілотажне дослідження життєстійкості як професійно вагомої якості пілота. <i>“Авіація в ХХІ столітті” – “Безпека в авіації та космічні технології”:</i> Х всесвітній конгрес (м. Київ, 28-30 вересня 2022). [Ел. зб. праць]. 5. Лич О.М., Кожушко К.П. Комунікативна культура як складова професійної компетентності працівників. <i>Наукові інновації та передові технології.</i> 2024. №11 (39). С. 1813-1825. 6. Лич О.М., Сушенцева Д.О. Резильєнтність особистості як ресурс її психічного здоров'я // <i>Збереження психічного здоров'я особистості: турбуємось про сьогодні – плачемо майбутнє:</i> збірник наукових праць учасників міжвузівського круглого столу (21 жовтня 2024 року, м.Київ) [Електронне видання] / Ред. колегія: Вольнова Л.М. – Київ, 2024. – С. 380-383. 7. Лич О.М., Холіна О.С. Психологічний аналіз бойового стресу військовослужбовців зміст та сутність. <i>Наукові перспективи.</i> 2024. № 11(53). С. 1425–1436. 8. Лич О.М., Яковицька Л.С., Кокарева А.М. Особливості

	професійної діяльності пілотів військової авіації в екстремальних умовах: психологічні практики збереження ментального здоров'я. Наукові перспективи. 2024. № 9(51). С. 1242–1255.
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійна аудиторія кафедри 8.1203 (кабінет з комп'ютером, екраном та проектором для демонстрації медіа-матеріалів), презентації, бланки тестів, творчі завдання.
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Диф. залік
Кафедра	Кафедра авіаційної психології
Факультет	Факультет психології, комунікації та перекладу (ФПКП)
Викладач (фото обов'язково)	 <p>Лич Оксана Миколаївна Посада: професор кафедри авіаційної психології Вчений ступінь: доктор психологічних наук Профайл викладача: Профіль Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=ri308s4AAAAJ Профіль ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0873-3319 Профіль ResearchGate: https://www.researchgate.net/profile/Oksana_Lych Профіль Publons: https://publons.com/researcher/1876470/oksana-m-lych E-mail: Oksana.lych@npp.kai.edu.ua Робоче місце: 8.1207</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	<i>Зміст навчальної дисципліни та практичні заняття базуються на надбаннях різних галузей психології теоретичного та прикладного характеру, на наукових дослідженнях викладача.</i>

Розробник

Оксана ЛИЧ

В.о. завідувача кафедри

Лада ЯКОВИЦЬКА